

NUKLEARNI BRANKO MIKULIĆ

Nemara mi ne boste verjeli, toda vseeno bom zapisal: današnje berilo sem imel sestavljeno v glavi že mnogo prej, preden je padla Mikulićeva vlada. To sem bil dolžan povedati zaradi moralnih razlogov. Težko bi namreč prenesel očitek, da sem hijena, ki brska po drobovju ubite živali. Pisanja se lotevam izključno zato, ker mi primer omogoča razkrivati tiste mehanizme oblasti, ki vladajo za zastori, daleč stran od oči vladanih. To bo drobcena zgod-bica o našem, Yu–nuklearnem lobiju, v kateri igra glavno vlogo Branko Mikulić. To bo tudi zgodba o silah, ki so ga zrušile. In to je pri vsem skupaj najbolj pomembno.

Novinar beograjskega NIN-a, Dragan Jovanović, je oktobra lani objavil dve nadaljevalki pod naslovom »Mikulić i Prevlaka«. Drugi tekst začenja takole: »Že več kot deset dni je preteklo, odkar so predsednika ZIS-a, Branka Mikulića, zalotili, da nadaljuje z delom na jugoslovanskem nuklearnem programu (in s tem pripravlja teren za gradnjo atomske centrale Prevlaka), istočasno pa isti ZIS že več kot leto nikakor ne more skupščini SFRJ predložiti osnutka zakona o moratoriju na gradnjo atomskih elektrarn... ne demantira se, da je Mikulić nedavno osebno predsedoval sestanku Komisije za nuklearna vprašanja ZIS-a, na kateri je bilo supertajno odločeno, da se kljub volji ljudstva in delegatov zveznega zbora skupščine SFRJ, nadaljuje z jugoslovanskim nuklearnim programom... na redakcijski naslov je medtem prišel zelo zanimiv dokument: 'navadna' naročilnica delovne skupnosti Skupnosti elektrogospodarskih organizacij Hrvatske. Poslana je bila zagrebški poslovalnici JAT-a za potrebe JE Prevlaka, na njej pa je kratko in jasno pisalo: 'Prosimo vas, da za potrebe JE Prevlaka izdate letalske vozovnice na imena Vojislav Roksandić, Kosta Bojić in Žarko Petrović, odhod 9.3.1987.

leta... na relaciji Zagreb–Frankfurt–Nürnberg...'. Naročilnico je podpisal omenjeni Petrović, ki je za Večernje novice takrat izjavil: »Tisti, ki ne verjame, da se gradnja Prevlake ni začela, naj pride in se osebno prepriča, kako kmetje tam mirno obirajo koruzo«. Obira se torej kuruz, toda istočasno se očitno zbirajo tudi nuklearne provizije... Novo je to, da ta stara naročilnica govori o kontinuiteti kampanje za Prevlako in da ima ta kontinuiteta delovanja nuklearnega lobija podporo v samem srcu ZIS-a«.

Na pisanje ni reagiral predsednik Mikulić, ampak njegov oproda, zvezni sekretar za informacije Svetozar Durutović. Mož, ki se po mojem spominu v času svojega mandata ni kaj posebno proslavil z javnimi nastopi. Možakar Jovanovića sprašuje, kaj da je cilj njegovega pisanja, zakaj da etiketira in diskvalificira, zakaj želi predsednika na vsak način predstaviti kot zbiralca »tekućih drskosti«. Durutović omenja, da zapisnik komisije za nuklearna vprašanja ZIS-a sploh še ni pravi zapisnik, saj še ni bil verificiran in da torej predsednik ne more biti član nekakšnega lobija. To potrdi še z mnenjem, češ da ni res, da Mikulić že več kot leto dni blokira sprejem moratorija za gradnjo NE v Jugoslaviji – baje izdelava tega zakona res kasni, vendar je materija »veoma složena«, v kratkem da bo na mizi delegatov predlog zakona... (mimogrede, materija je res »veoma složena«: slovenski zakon o moratoriju za gradnjo nukleark do leta 2000 ima natančno 4 člene in zaseda 25 vrstic v Uradnem listu SRS).

Sklepni del Durutovićevega pisanja se bere takole: »Kaj je cilj takega pisanja; zakaj etiketiranje in diskvalifikacije; zakaj se želi predsednika ZIS-a za vsako ceno 'ugurati' v nekakšen jugoslovanski nuklearni lobi...«? Ko zvezni sekretar za informacije v časopisnem članku tako nežno in retorično sprašuje novinarja po njegovih namenih in ciljih, takrat se v državi gotovo dogaja nekaj zelo nenavadnega. Nobene arogantne ostrine, prej skromna prošnja.

Odgovor je prišel dva meseca kasneje. Mikulić (in verjetno tudi Durutović) je padel. Zaslužil si je to, vendar so razlogi padca več kot sumljivi. Opisani primer dodaja kamenček v mozaik trditev, da je predsednik moral oditi zaradi ofenzive retrogradne koalicije, ki se z zadnjimi močmi upira ekonomski in politični liberalizaciji v Jugoslaviji. NIN-ov novinar je pač izbrskal Mikulićevo (sicer verjetno resnično) povezanost z jugoslovanskim nuklearnim lobijem in s tem dopolnil njegov neslavni dosje. Najmanj pomembno pri vsem skupaj je to, da je to storil nekdanji svobodnjaški, profesionalni, danes pa Miloševićev NIN. Kdo prihaja za Mikulićem?